

Küsimused ja vastused. Uuendatud august.2018

Ressursiaudit

Kas on olemas nimekiri spetsialistidest, kes on volitatud ja pädevad ressursiauditit tegema?

Nimekirja kui sellist ei ole, kuigi pädevaid isikuid on Eestis juba täna kümneid. Erinevate kutsete registri leiate kutsekoja koduleheküljelt (www.kutsekoda.ee). Osa pädevaid isikuid on esinenud ka Keskkonnaministeeriumi [infoseminaridel](#) ning läbinud Keskkonnaministeeriumi tellitud koolituse. Koolituse läbinute nimekiri on leitav [siit](#).

Kas ressursiauditi tegemisse on võimalik kaasata ka välisriigi eksperte?

Välisriigi eksperdi kaasamine on võimalik, kui ta vastab ressursiaudit meeskonna nõuetele. Kui soovite kontrollida välisriigist pärit eksperdi vastavust, teavitage sellest Keskkonnainvesteeringute Keskust koos pädevust tõendavate dokumentidega. Nemad paluvad Keskkonnaministeeriumi eksperdi vastavust kontrollida ja annavad kinnituse.

Ressursiauditi nõuded leiab inglise keeles siit:

http://www.envir.ee/sites/default/files/ressursitohususe_metoodika_inglise_keeles.pdf

Kas ressursiauditi võib teha ka ettevõtte ise?

Kui soovitakse küsida toetust ülevaatlikule ja/või detailsele ressursiauditile analüüsile, siis peab see olema tehtud sõltumatu meeskonna poolt.

Ettevalmistava ülevaatliku auditi võib ettevõtte teha ise ja siis selle alusel tellida detailse auditi. Samuti võib ettevõtte alustada kohe detailse auditi koostamist juhul, kui see sisaldab ka ülevaatlikku osa ning ettevõttes on läbiviidud ressursikasutuse uuringuid.

Kui ettevõtte soovib küsida meetmest investeeringutoetust, siis peab ressursikasutuse analüüs olema tehtud sõltumatu meeskonna poolt, kes kaasab ka ettevõtte inimesi (nt tootmistehnoloog). Kui ettevõtte on detailse ressursiauditi varasemalt tellinud (kuni 2 aastat tagasi taotlemise hetkel), siis tuleb audit uuendada ja pädeva audiitori poolt uuesti kinnitada.

Kui üks konsultatsioonifirma teeb ressursikasutuse auditi, kas siis sama firma hiljem ressursisäästu tehnilist lahendust projekteerida ei tohi?

Juhul, kui ettevõtte soovib küsida toetust investeeringu elluviimiseks, peab detailaudit olema koostatud vastavalt nõuetele ning mille teostamise meeskond valitakse hanke korras. Sama ettevõtte võib hiljem teha ka valitud lahenduse projekteerimise, kuid kindlasti ei tohi olla hanke lähteülesande koostamisega seotud. Samuti on oluline, et projekteerijal oleks olemas kõik vajalikud load ja registreeringud, mille vajadus sõltub iga projekti iseloomust. Projekteerija peab olema kindlasti valitud hanke korras.

Kas ülevaatliku ja detailse auditi võib teha ka koos?

Analüüsid võib koos teha, kuid toetuse taotluse saab esitada vaid ühele korraga. Oluline on, et ettevõtte teeb mõlemad ära ja esitatud detailses analüüsis on kajastatud ka vajalikus mahus ülevaatlikku analüüsi osa. Samas peavad detailauditi tellimise puhul ettevõttes olema eelnevalt läbiviidud ressursikasutuse analüüsid, mille järgi detailauditi fookust valima hakatakse.

Kui tootmisüksus koosneb erinevatest osadest, kas on lubatud vaadelda vaid ühte tootmisprotsessi osa, tehes vaid sellele osale detailne ressursiaudit selle alusel investeeringu-toetust küsida?

Põhjendatud juhtudel võib detailse ressursiauditi objekt olla ka üks tootmisprotsessi osa. Analüüsi ulatuse määrab audiitortiid koostöös ettevõttega. Oluline on, et põhjendatakse, miks ülejäänud protsessi osad ja ressursid on kõrvale jäetud, mille eelduseks on tervikpildi omamine kogu ettevõtte ressursikasutusest kõigi tootmisüksuste ja protsesside ulatuses. Objekt tuleb selgelt piiritleda ja tagada, et hõlmatud ei oleks osaliselt objektiiviliseid osi ning, et midagi ei oleks välja jäetud. Detailse auditi eesmärk on defineerida ja analüüsida suurt ressursisäästupotentsiaali omavaid projekte.

Teostasime hinnapäringu kolmele ettevõttele. Kui kolmest energia-ja ressursiauditi pakkujast üks ei ole suuteline pakkumust esitama, siis kas piisab nende kirjalikust kinnitusest, et nad ei saa seda auditi sooritada või peavad ettevõtted kolmanda pakkumise ikkagi juurde saama?

Auditi määrus §20 lg 2 ütleb järgmist - toetuse saaja peab teenuse hankimiseks küsima võrreldavad hinnapakumused vähemalt kolmelt piisava kvalifikatsiooniga omavahel konkureerivalt ettevõtjalt, tagades konkurentsi korral erinevate pakkumuste võrdlemise teel parima võimaliku hinna ja kvaliteedi suhte. Kui on dokumenteeritud, et pakkumist küsiti, kuid seda ei esitatud, siis on nõue sisuliselt täidetud. Oluline, et pakkumisi küsiti siiski eelduslikult piisavalt pädevatelt ettevõtetelt ning pigem on soovitatav küsida rohkematelt, et saavutada kulutõhusus.

Kas ettevõtte, mis tegeleb metsaraiega ning saadud materjali töötlemisega hakkepuiduks ja puidust ehitustoodeteks saab taotleda auditi toetust kui tal on EMTAK kood 02201, metsavarumine?

Selleks, et taotleda toetust peab ettevõtte äriregistripõhine põhitegevusala EMTAK kood olema B05-09 või C10-33 välja arvatud C12. Selline ettevõtte ei saa taotlema tulla, sest tema põhitegevus ei liigitu töötleva tööstuse alla.

Kas kalatöötusega tegelevad ettevõtted saavad toetust taotleda?

Jah, kui nende põhitegevusvaldkond ei ole seotud põllumajandusega. Määruse alusel antakse toetust vähese tähtsusega riigiabina, kuid see määrus ei kohaldu põllumajandustootjatele sh vesiviljelusega tegelevatele ettevõtetele. Üldise grupierandi määruse artikli 1 lõike 3 punktides a) – e) ja Euroopa Komisjoni määruse (EL) nr 1407/2013 artikli 1 lõike 1 punktides a) – e) nimetatud majandussektori ettevõtjatele abi regionaalabina üldise grupierandi määruse artikkel 14 alusel ei anta.

Kuidas ühildada ressursiaudit suurettevõtte energiaauditiga (vastavalt ENMAKS-le)?

Selleks peab tehtav audit vastama mõlemale nõudele, st tuleb teostada detailne ressursiaudit, mille üks osa on energiaaudit ning meeskonda on kaasatud EQF tasemele 8 vastav volitatud energiatõhususe spetsialist (karmim nõue tuleneb ENMAKS-ist).

Mida peaks ülevaatliku ja/või detailse auditi koostamisel silmas pidama seoses toetuse taotlusfaasis nõutavate valikkriteeriumitega (ressursikasutuse paranemine, kuluefektiivsus, projekti põhjendus)?

Lihtsustamiseks ettevõtte jaoks taotlemise protsessi peaksid valikkriteeriumid olema väljaarvutatud ja väljatoodud juba (ülevaatlikus ja/või detailses) auditis ja soovitatav on kasutada investeringutaotluse juhendmaterjalides sätestatud arvestusperioode.

Milline peaks olema seireplaan?

Seireplaan koostatakse ettevõtte ja audiitori koostöös ning see saab olema ettevõtte projektijärgseks tööriistaks. Soovitatav on tabel koostada selliselt, et ettevõttel oleks projekti teostamise järgselt võimalikult lihtne tulemusi seirata. Andmekorje hõlbustamiseks võiks kasutada IKT lahendusi ning

juba auditi koostamisel ette näha mõõdikud, mille järgi saab projekti tulemusi hinnata. Soovitav esitada Exceli vms tabeli kujul st töödeldavas vormis.

Investeeringud

Kas mitmest väiksemast investeeringust koosnevat investeeringuprogrammi saab ühe projekti alla koondada?

Mitmest väiksemast investeeringust koosnevat investeeringuprogrammi on võimalik ühe projekti alla koondada ning see on sõltuvalt detailauditi tulemusest ka soovituslik. Läbi sellise tegevuse võib olla lihtsam selgitada ka investeeringu innovaatsust, mis on üks vastavuskriteeriumitest kuid oluline on meeles pidada, et need projektid tuleb siis viia nn ühisele toodanguühikule, et projekti oleks võimalik hinnata.

Kui pikk on investeeringu tegemise aeg peale positiivse otsuse tegemist?

Vastavalt taotluse rahuldamise otsuses toodule, kuid mitte pikem kui 24 kuud ja tuleb lõpetada hilisemalt 31.12.2023.

Kas praagi taaskasutus vastab ressursitõhususe meetme põhimõtetele?

Praaktodangut kui tootmisjääki on võimalik taaskasutada ja vastab meetme põhimõtetele, eriti kui soovite seda integreerida enda tootmisse eesmärgiga vähendada sisendressurside kasutust toodanguühiku suhtes. Oluline on, et tootmisjääk kasutatakse sisendressursina ettevõtte enda poolt.

Kuidas käsitletakse juhtumit, kus ettevõtte soovib soetada täiesti uut tehnoloogilist lahendust, ehk tegemist pole vana seadme välja vahetamisega efektiivsema vastu?

Kui see on detailse ressursikasutuse analüüsi järel dustes välja pakutud kõige mõistlikum lahendus, siis on see abikõlblik. Meetme seisukohast on oluline, et ettevõttes toimuks ressursisääst toodanguühiku suhtes, mida sel juhul tuleks arvestada kogumis. Toodanguühik määratletakse detailse ressursikasutuse analüüsi käigus. Uue tehnoloogilise lahenduse kasutamine võib olla ka soovituslik, kuna see aitab täita ka investeeringu innovaatsuse kriteeriumit.

Kas ressursitõhususe meetmes on abikõlblikud kulud ka tootmismasinade ja -tehnoloogia arendamine/valmistamine, kui taotleja need ise arendab/valmistab?

Toetuse saaja peab lahenduste pakkuja leidmiseks tegema hanke vastavalt koostatud lähteülesandele. Oluline on, et kõik pakkujad saaksid võrdsetel alustel konkureerida ja keegi ei saaks põhjendamatu eelist. Lähteülesanne tuleb saata vähemalt 3 pakkujale ning kohustuslik on vältida huvide konflikti olukordi.

Kui ettevõtte arendab ise tootmistehnoloogiat, tuleb sellega kaasnevad kulud neil endil kanda. Ettevõtte enda kulud pole meetmes abikõlblikud.

Kas toetuse taotlemisel võib olla ka kaastaotleja?

Tegevusi toetatakse ainult ühe ettevõtte kontekstis ja ainult abikõlblikus sektoris. Antud meede tööstussümbioosi ei toeta.

Regionaalabi näeb ette, et investeeringut säilitatakse vähemalt viis aastat selles asukohas, kus investeering tehti. Kuidas aga käsitleda seda mobiilsete seadmete puhul, mida saab kasutada eri kohtades?

Regionaalabi on mõeldud konkreetsele regioonile kuhu toetust küsitakse. Kuna antud perioodil on Eesti käsitletav ühena, siis tähendab see, et mobiilne seade peab olema selle aja vältel kasutusel Eestis.

Kuidas suurettevõtete toetusprotsent arvutatakse?

Toetust on võimalik küsida:

- Regionaalabi, maksimaalselt 45% abikõlblikest kuludest;
- Energiatõhususeks antav abi, maksimaalselt 65 % abikõlblikest kuludest;
- Keskkonnakaitseks antav abi, maksimaalselt 75 % abikõlblikest kuludest.

Viimase kahe puhul oluline, et abikõlblikud kulud on vaid täiendavad kulud, mis on otseselt seotud vastava abiga (energiatõhususse või keskkonnakaitsele panustamine) vastavalt EL üldisele grupierandi määrusele <https://www.rahandusministeerium.ee/et/riigiabi>. Abimäärad sõltuvad ettevõtte suuruselt ja projekti tegevustest ning täpsed protsendid on kirjas määruses

Igal juhul ei saa meetme kontekstis toetuse määr olla suurem kui 50% projekti abikõlblikest kuludest.

Kui suurettevõtte projekti abikõlblike kulude maksumus on kokku vähemalt 1 000 000 €, otsustatakse toetuse osakaal vastavalt investeringu tasuvusanalüüsile ehk toetus võib olla maksimaalsest lubatust madalam.

Kui ettevõtte tootmine ei asu mitte nende enda kinnistul vaid tootmishooneid omab juriidiliselt teine ettevõtte, millega on sõlmitud pikaajaline üürileping, siis kas investeringud nendes tootmishoonetesse oleksid abikõlblikud?

Abikõlblikud on need investeringud, mida tootmisettevõtted teevad oma varasse ehk sellisel juhul seadmetesse ja mida saab vajadusel ümber kolida. Kui investering tehakse nn. püsivasse varasse, vaadatakse juhtumipõhiselt (tootmishoonetesse tehtav investering peab olema vajalik ja otseselt seotud tootmisprotsessiga). Tasub meeles pidada, et tehtud investeringud peavad vähemalt viie aasta jooksul pärast toetuse maksete lõppu olema sihtotstarbeliselt kasutusel. Seega kui näiteks investering jääb teise ettevõtte juurde edasi, peab ta seda ikkagi kokku viis aastat kasutama. Vastasel juhul läheb toetus tagasinõudele.

Ettevõtte sooviks oma tootmisprotsessi viia vanast tootmishooneist täiesti uude ehitatavasse tootmishoonesse, kuhu oleks võimalik lisada ka uued energiasäästlikumad tootmismasinad, mida hetkel vanasse tootmishoonesse lisada ei ole võimalik. Kas uue tootmishoone rajamine koos uue tehnikaga on abikõlblik investering antud meetme raames?

Tootmishoone renoveerimine ja ehitamine ise ei ole abikõlblik, kuid sellesse paigutatav tootmisliin võib olla juhul, kui see on oluline ressursisäästu saavutamiseks vastavalt meetme tingimustele.

Oluline on, et sellise lahenduse on välja pakkunud ka detailse ressursikasutuse analüüsi koostanud ressursiaudiitor ning see on põhjendatud.

Kas investeringu tegemiseks on vaja korraldada hange ning kuidas korraldada selliselt, et KIK rahule jääks?

Struktuuritoetuse seaduse järgi on vaja tagada maksumuse kujunemine läbi konkurentsituatsiooni. Kindlasti on oluline tagada hanke korraldamise arusaadavus ja kontrollitavus. Üks võimalus selleks on kasutada riigihangete registrit, mis hõlbustab eelnimetatu tõendamist. Hanke läbiviimist kirjeldav juhend on avaldatud ka KIKi kodulehel www.kik.ee/elluviimine.

Hangete läbiviimisel tuleb vältida huvide konflikti olukorda samuti tuleb tõendada, et turusituatsiooni on maksimaalselt ära kasutatud ning ettevõtja on teinud selleks kõik endast oleneva. Vastavalt määruse 06.08.2018 redaktsioonile on kohustuslik hanketeate avaldamine riigihangete registris (§21 p 5).

Milline peab olema seireplaan?

Seireplaan peab olema piisavalt detailne ning näitama, milliseid sisendeid ja väljundeid ettevõttes mõõdetakse, et projekti realiseerimise tulemuslikkust hinnata. Samuti peab selles olema kirjeldatud, millise regulaarsusega andmeid kogutakse. Kui sisse seada automaatne seiremoodul, siis on võimalik vähendada ka ettevõtte aruandluskohustust ja tulemusaruanded tekivad vaid nupuliigutusega. Oluline on meeles pidada, et seireplaani järgi käib ka hilisem aruandlus toetuse tulemuste osas. Seireplaan peaks olema lihtsasti töödeldaval kujul nt Excel vms (vt auditid).

Millisel kujul peab olema esitatud seireplaan?

Seireplaan peab olema esitatud Excelis, milles on eelnevalt sisse integreeritud seirataivate ressursside kasutamist ja ressursitootlikust näitavad valemid, et lihtsustada ettevõtte jaoks hilisemat aruandlust. Seireplaan esitatakse ka FRA seotud tabelina.

Kes on ettevõtja antud meetme kontekstis?

Ettevõtja on äriühing, kes on äriregistrisse kantud ja kellele on kordumatu registrikood.

Kuidas esitada toorainet ja toodangut, kui ostu- ja müügiartikleid on tuhandeid? Kas võib kõik kokku grupeerida ühikutesse või on vaja kindlasti eri liigid välja tuua?

See on ettevõtte otsustada, oluline on kajastada kõiki olulisi ressursse. Grupeerimisel tuleb silmas pidada et ühikuid oleks võimalik koondada (nt MWh ja m³ ei ole) ning kontrollida objekti piiritlemise sobivust. Kui tabelitest pole võimalik välja lugeda mida kasutati teisendamiseks, tuleks see selgitava kommentaarida välja tuua.

Kas mingi ressursi või jäägi andmete puudumisel piisab lühiajalisest mõõtmisest, et anda hinnang kogu aasta kohta või on vaja kindlalt aasta mõõtmisandmeid?

Jah, see on kindlasti võimalik kui tootmine on stabiilne aasta jooksul ja olulisi erinevusi ei teki. Üldjuhul sõltub tootmine ja tarbitavad ressursid siiski hooajalisusest ja tuleks mõõta terve tootmistsükli või täisaasta jooksul.

Miks tootlikkuse kiirust ja toodangu kasvu ei arvestata ressursisäästuna?

Ressursisääst avaldub ühe ühiku tooraine säästlikumas kasutamises, millega võivad kaasned a nimetatud omadused. See selgitatakse välja ressursiauditi käigus.

Miks ressursitootlikkus arvutatakse seadme eluea kohta, kuid seireperiood on ainult 5 aastat?

Seireperiood tuleneb meetme raporteerimise vajadusest, näitajate arvutus aga kajastab projekti tulemusi. Ressursitootlikkus, ressursikasutuse paranemine ning kuluefektiivsust arvestatakse seadme kasuliku eluea suhtes.

Kas tööjõu kokkuvõtte on ressursikasutuse paranemine?

Väiksem tööjõukulude vajadus parandab kulutõhusust kui ei too otseselt kaasa paremat ressursikasutust. See selgitatakse välja ressursiauditis.

Kas tooraine tarbimine võib projekti tulemusel kasvada?

Jah, võib isegi kasvada, kuid oluline on saavutada ressursikasutuse paranemine toodanguühiku suhtes.

Kuidas mõjutab riigiabi reeglistik projekti?

Väga otseselt. Riigiabi puhul tuleb aga eristada regionaalabi ja keskkonnaabi. Regionaalabi (art 14) puhul on oluline tõendada projekti raames tehtava investeeringu vastavus **alginvesteeringu** mõistele sh tuleb arvestada, et kõik investeeringu osad peavad sellele vastama. Keskkonnaabi (art 36 või art 38) puhul on oluline teadvustada, et abikõlblik on üksnes suurema keskkonnakaitse taseme või suurema energiatõhususe saavutamiseks vajalik projekti osa. Riigiabi valik aga sõltub projekti sisust.

Mis on abikõlblikkuse perioodi pikkus?

Vastavalt määrusele on abikõlblikkuse perioodiks 24 kuud, mida on mõjuval põhjusel võimalik pikendada 12 kuu võrra. Projekti kulud peavad olema tehtud abikõlblikkuse perioodi sees, et nad oleksid abikõlblikud toetuse raames.

Abikõlblikkuse perioodi alguseks võib olla projekti ettevalmistamisega alustamise aeg, esimese hanke väljakuulutamise aeg, esimese hankelepingu sõlmimise aeg vms aeg.

Abikõlblikkuse perioodi planeerimisel tuleb arvestada hangeteks kuluvat aega, tarneaega jt faktoreid, mis võivad projekti lõpptähtaega, abikõlblikkuse perioodi lõppu, mõjutada.